

Esaten dute kantu on bat zure aurrean jartzen den paisaje bat dela, bizitzen jarraitzea merezi duela esaten dizuna. Eta horixe sentitzen dugu Neighbor-en kantuak entzutean.

Kantuak –edozein kantu, kantu guztiak– bitan sailka daitezke, agian: etxera eta paisaje ezagunetara eramaten zaituztenak batetik, eta etxetik paisaje ezagunetara aldatzen zaituztenak, bestetik. *Ura patrikan* diskoan biak aurkituko dituzue. Etxean zaudelarik urrun sentiarazteko gaitasuna duten kantuak eta atzerrian zaudelarik etxera eramaten zaituztenak. Etxe eta atzerri, elkarrengandik bereizten zailak diren ore batean nahasi arte. Desterrua gazia eta gozoa izan daitekeelako. Hala dio Maitek *Harria, papera, guraizeak* kantu gogoangarrian. Izan ere, Maiteri e-mail bat idaztea mundumapara itsu-itsuan dardo bat jaurtitzea bezala da, inoiz ez dakizu Hegoafrikatik ala Japoniatik erantzungo ote dizun. Eta kantuetan ere nabari da mugimendu hori, bere garuneko belkroan itsasten joan diren bizi-esperientziak, hor daude.

Popa, jazza, bluesa, folk ukituko doinuak, musika indiarra... Askotariko kantuak aurkituko ditu bertan entzule liluratuak. Kantu atmosferikoak, poetikoak, umoretsuak, naif-ak, klasikoak, eguneroko mirari ttipiak kontatzen dituztenak.... Zenbait kantuk bitxilore bati hostoak kentzen dizkiozun bitartean entzutekoak diruditen bezala, –alegrantziaz eta arintasunez, pentsamendua zuri-zuri utziz, alegia–, beste batzuk instrospekziarako eta katarsirako dira egokiago.

Entzute hutsa aski da ohartzeko kantaria arropaz nola aldatzen den kantu batetik bestera. Sasoi betean dagoen jazzaren dama baten soinekora janzten du orain –Madeleine Peyroux-ek Billie Holiday-ri maileguan hartutakoa (*Bird, White Music, Little River*)–, eta etxeko zapatilekin doa geroxeago, edo hankautsik baserrira doan bidean gora, edo aireportuko nekea erantzi ezinik, egunerokotasunari gurpilean ziri bat sartu nahian.

Kantu guztiak dira elkarren nahiko ezberdinak, baina denak ala denak elementu gutxi eta xumeekin eginak. Hitzak ederrak, guztiak Maitek idatziak. Eta bera oso pertsona ordenatua denez, ordenatuak dira bere kantuak ere. Objektuen eta pentsamenduen zerrendak egiten ditu, ideien asoziazio aske, erritmiko eta erakargarriak (maiteminaren sintomen zerrendak, demagun, edo herrimina sentitzeko motiboen zerrendak...). Surrealismo ukitu batek zipriztintzen ditu hitzak tarteka. Baina abusatu gabe. Oso sotil. Eta zertarako erabiltzen ditu hitzak

musikarena beste laguntzarik gabe den-dena esaten dakienak?
Erantzuten ez dakien galderak egiteko, bere buruarekin hitz egin eta kontraesanak azalaratzeko. Galderen erantzuna kantua bera delako.

“Non daude Neighbor-en aurreko sei diskoak?”, galdetzen du entzule harrituak. Kantari baten zazpigarren diskoa dirudielako Josh Cheatham eta Maite Larbururen honek. Baina talde bezala argitaratzen duten lehena da. Zaila sinesten. Bizipoza eta freskotasuna baditu lehen diskoarenak, baina hortik aurrera, lehen diskoek ohi duten urduritasunaren eta dena erakutsi nahiaren izpirik ez. Ez dirudi lehen diskoa, ez. Eta ez dirudien gauza gehiago ere bada disko hau: ez dirudi euskal kantari baten diskoa, diskoko kantuen erdiak euskaraz abestuta egonagatik. Ingelesa hautatu du beste kantu gehienetarako. Ingelesa eta nederlandera direlako haren etxeko sukaldean gehien entzuten diren hizkuntzak. Hautu naturala.

Dena baita izan naturala Maite Larbururen kantaeran. Naturala bere gaztelania jostaria gaztelaniazko kantu bakarrean. Naturala jada klasiko kutsuarekin jaiotzen diren kantuetan darabilen ingelesa (“*Ambitious man* blues ikaragarria, Mississippiko zein txokotan lapurtu ote dute? Ezin du haiena izan!”). Eta naturala, nola ez, euskaraz abesteko hautatzen duen gipuzkera. Izan ere, aspaldion badirudi oso *cool* bihurtu dela bizkaieraz abestea, baina inor gutxi ausartzen da euskara batua bistatik galdu gabe pauso bat albo batera egin eta kanturako hizkuntz erregistroa gipuzkeraz goxatzen. *Ttiki* esaten eta ez *txiki*. *Nuntzare?* eta ez *non zaude?*

Hizketan dakitenek eta hitzaren indarraz nahi dutena lortzen dutenek hitz egiten duten naturaltasun berberarekin kantatzen du Maite Larburuk. Sofistikazio eta sentiberatasun samur batekin ertz guztiak harrapatuz. Erritmoa behar duenean kantua erritmoz eta baikortasunez gainezka jarritz. Nahi duen lekura eta ñabarduretara eramaten gaitu. Naif-etik trszendentziara. Nostalgiaetik umorera. Nostalgiaeri umorez aurre eginez. Noiz xuxurlari –isiltasunari baimena eskatuz– noiz ahotsari ia puskatu arte gora libre joaten utziz, sordinarik ipini gabe. Kantaerak eta kantatzen denak bat egiten dute, harrigarriro. Bizi puskak kantu eginak. Poza eta sosegua ematen duten kantuak.

Aurtengo udazken-neguan ez da jendearen patrikatan txanponaren txin-txin hotsik sobera entzungo. Horren ordez, ez daukat honetaz dudarik, *Ura patrikan* nola daramagun entzungo da.

Harkaitz Cano (2013-10-29)